

**nieuw consumentenkooprecht, ook
voor internetkoop en koop
financiële diensten op afstand**

Jac Rinkes

MANNEN NIEUWS®
NIEUWS VOOR MANNEN

- De koopovereenkomst is - historisch gezien - een type overeenkomst met een lange geschiedenis. De wettelijke regeling van de koopovereenkomst heeft een respectabele geschiedenis doorgemaakt: 'Der Kaufvertrag ist einer der 'reifsten' Vertragstypen'.

- Van origine speelt steeds de vraag: caveat emptor, of caveat vendor? Voor wie komt in beginsel het risico dat een zaak niet voldoet aan de overeenkomst? De opkomst van internetkoop heeft die problematiek opnieuw op scherp gesteld.

- Oorspronkelijk lag het zwaartepunt bij de koper, die moest de zaak controleren (en kon dat ook ter plaatse), en werd enkel beschermd bij verborgen gebreken, fraude, bedrog e.d. In de rechtsontwikkeling is dit in zoverre verschoven (huidig BW, Richtlijn 99/44) dat de koper in ieder geval mag verwachten dat de zaak de eigenschappen heeft die voor normaal gebruik ervan nodig zijn. Daar ligt het risico dus bij de verkoper.

- Bij internetkoop is dit alles moeilijk te realiseren: reden waarom juist daar de koper (consument) een herroepingsrecht wordt geboden (en het blijkt moeilijk uit te leggen aan kopers dat zij dit niet hebben bij gewone winkelkoop).

- Deze regels worden per 13 juni 2014 versterkt (zie artikel 28, tweede lid, van Richtlijn 2011/83) door informatieplichten die zowel bij internetkoop als bij gewone koop gelden: het gaat dan met name om zeer uitvoerige informatie over het recht op conformiteit en – bij internetkoop - het herroepingsrecht. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de verkoper.

- Aldus is het consumentenkooprecht inmiddels een aantrekkelijk toepassingsgebied voor de rechtspraak. Zelfs de Romeinsrechtelijke rituelen voor mancipatio (rechtshandelingen per aes et libram) lijken in dat opzicht wat simpeler dan het huidige kooprecht.

- Bij mancipatio was - voor overdracht van eigendom - aanwezigheid vereist van tenminste vijf gekwalificeerde getuigen (Romeinse burgers) alsmede van een weegschaalhouder (libripens). In het bijzijn van de vervreemder en genoemde personen greep de verkrijger de persoon of zaak, die hij zou verkrijgen, met de hand vast onder het uitspreken van formele bewoordingen, waarna met een koperen muntje of met een stuk ongemunt koper tegen de weegschaal moest worden getikt. Het muntje werd symbolisch aan de verkoper gegeven. Gaius 1, 119; de herkomst van het ritueel is ook voor Kaser-Wubbe niet zeker.

- Ingaande 13 juni 2014 gaan nieuwe regels gelden (*Stb.* 2014, 140) voor – onder meer, maar niet alleen – internetverkoop met de inwerkingtreding van wetsvoorstel 33 520. Deze regeling behelst wijziging van de Boeken 6 en 7 van het Burgerlijke Wetboek, de Wet handhaving consumentenbescherming en enige andere wetten in verband met de implementatie van EU-Richtlijn 2011/83, de Richtlijn consumentenrechten.

- De belangrijkste wijzigingen betreffen het afschaffen van de regeling inzake afstandskoop (artikel 7:46a e.v. BW) en verkoop op afstand financiële diensten (afd. 4.2.5 Wft); het invoeren van nieuwe regels in artikel 6:230g-z BW, alsmede wijziging van de artikelen 7:5, 6, 7, 9, 11,13 BW, een nieuwe regeling in artikel 7:19a BW en aanpassing van de Wet handhaving consumentenbescherming.

- Met deze implementatie van de Richtlijn consumentenrechten wordt met name consumenteninformatie voor verkoop in de winkel, op afstand (via onder andere het internet en telefoon) en buiten verkoopp ruimten (bijvoorbeeld colportage) geregeld. Hierdoor worden de consumentenbescherming, de werking van de interne markt en de bestaande Europese regels over overeenkomsten tussen consumenten en handelaren verbeterd, aldus de wetgever.

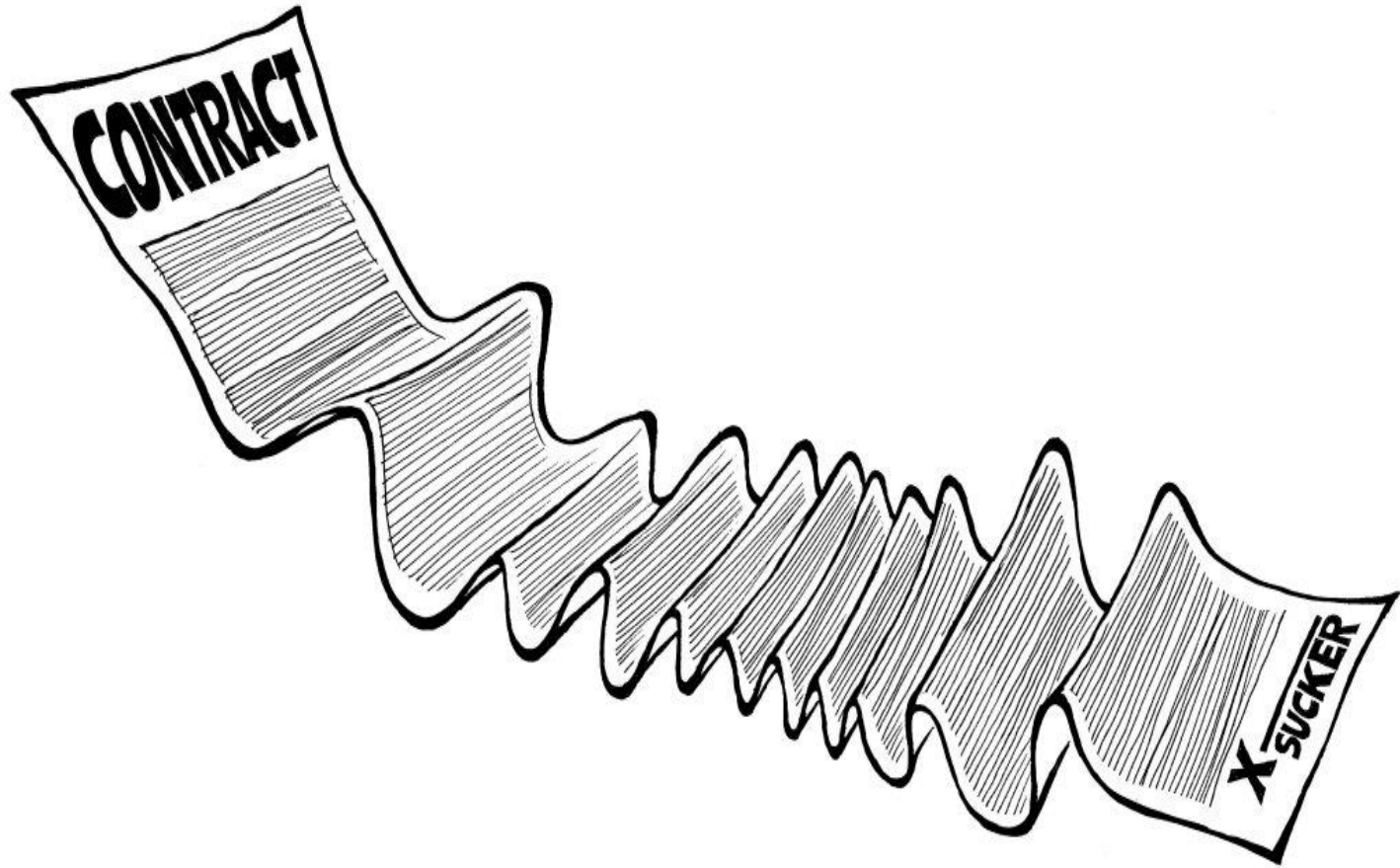
- Ook wordt voor verkoop op afstand en buiten verkooppunten het herroepingsrecht (bedenktijd voor de consument) geregeld. Daarnaast komen er nieuwe regels over de manier waarop een zaak wordt geleverd en het moment waarop het risico voor beschadiging en verlies van de betrokken zaak overgaat van de handelaar op de consument.

- Een belangrijke wijziging is dat de termijn van herroeping (ontbinding) wordt verlengd van zeven werkdagen na aflevering tot veertien kalenderdagen na aflevering. Wanneer de verkoper daarvan niet op een juiste wijze melding maakt, mag de zaak tot een jaar na aflevering worden teruggestuurd en krijgt de klant zijn geld terug.

GRATIS retour
binnen 14 dagen

- De richtlijn regelt consumentenrechten, maar niet andere belangrijke consumentenzaken zoals bescherming tegen oneerlijke bedingen in algemene voorwaarden (waarvoor Richtlijn 93/13 en afd. 6.5.3 BW hier te lande maatgevend zijn, zoals uitgelegd door Hoge Raad 12-9-2013 en Hof van Justitie EU). Dit houdt in dat bijvoorbeeld ambtshalve toetsing van voorwaarden ook bij internetverkoop aan de orde is. De afbakeningsproblemen tussen Richtlijn 93/13 en andere consumentenbeschermende richtlijnen blijven problematisch (ECLI:EU:C:2013:765 bv).

- Ook inzake de implementatie van Richtlijn 2011/83 (consumentenrechten) zal deze kwestie blijven spelen. De richtlijn is niet bedoeld voor overeenkomsten over sociale dienstverlening en gezondheidszorg, gokactiviteiten, financiële diensten, pakketreizen, passagiervervoersdiensten, onroerende zaken en overeenkomsten die een notariële tussenkomst vereisen.

**PUSH WPS BUTTON ON ROUTER AND
ADAPTER FOR EASY CONNECTION**

**NOTEBOOK PC
with DWA-160**

**WEB
SURFING**

**DESKTOP PC
with DWA-160**

HD MOVIES

**E-MAIL
& IMs**

GAMING

2.4 GHz

5 GHz

- Een belangrijke kwestie is de toepasselijkheid in de moderne tijd van deze regeling op het leveren van 'streaming' digitale inhoud, mede gezien de strekking van het daartoe aangepaste artikel 7:5 BW en het arrest van de Hoge Raad inzake 'De Beeldbrigade' *Kamerstukken I 2013/14, 33 520, nr. E, p. 2*. De minister: *'Dit brengt mij nog bij de vraag welke bescherming de afnemers van een «streaming service» zouden ontberen als de «koopregels» van titel 7.1 BW niet van toepassing zouden zijn op overeenkomsten waarbij digitale inhoud niet op een materiële drager, maar via «streaming» wordt geleverd. In de memorie van antwoord heb ik beschreven hoe en wanneer de afnemers van een «streaming service» baat zouden kunnen hebben bij de toepassing van titel 7.1 BW.*

- *Dit neemt echter niet weg dat – zoals de leden van de aan het woord zijnde fracties terecht impliceren – wanneer de overeenkomstige toepassing van de «koopregels» van titel 7.1 BW voor deze overeenkomsten wordt uitgesloten, er voor de afnemers van een «streaming service» rechtsbescherming overblijft op grond van het algemene overeenkomstenrecht van titel 6.5 BW. Zij zullen er in de praktijk niet op achteruit gaan.’ Het GEKR zou hierbij soelaas kunnen bieden, maar - indien het GEKR ‘slechts’ voor afstand- of enkel internetkoop gaat gelden zijn er vérstrekkende aanpassingen nodig, nog afgezien van het feit dat het GEKR in beginsel slechts grensoverschrijdende transacties beheerst, mits gekozen als optioneel instrument.*

- Naast de nieuwe regeling inzake consumentenrechten is er dus nog een andere ontwikkeling. Reeds geruime tijd wordt op Europees niveau gewerkt aan de ontwikkeling van een gemeenschappelijk kooprecht. Het Europees Parlement heeft inmiddels ingestemd met dit voorstel. Deze Verordening betreffende een Gemeenschappelijk Europees Kooprecht (liefkozend GEKR genoemd in de Nederlandse literatuur, CELS – Common European Sales Law – in de Engelstalige) biedt de mogelijkheid om in plaats van het nationale kooprecht van de lidstaten te kiezen voor toepassing van uniforme Europese regels, die zich natuurlijk nog nader moeten ontwikkelen in de rechtspraak.

- Dit betreft niet enkel een regeling van het kooprecht, maar omvat feitelijk een aanzet tot verdere unificatie van het burgerlijk recht in de Unie. De voorliggende regeling is gericht op het aanbieden van een ‘optioneel instrument’ voor grensoverschrijdende overeenkomsten: burgers van de Unie kunnen door het kiezen van deze regeling een uniform Europees wettelijk kader voor hun overeenkomst regelen.

- Het GEKR betreft niet enkel consumentenovereenkomsten: partijen mogen ook voor toepasselijkheid van het GEKR kiezen indien zij beide handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf, mits ten minste een van hen een KMO (kleine of middelgrote onderneming) is, terwijl het de lidstaten vrij staat om toepassing van het GEKR open te stellen voor handelsovereenkomsten waarbij geen van beide partijen een KMO is.

- In het GEKR is het bestaande Europese consumentenrecht opgenomen en soms uitgebreid.
- Voor internetverkoop is voor de toekomst van groot belang dat het voorstel door het Europees Parlement is aangenomen in het licht van het voornemen het GEKR te beperken tot afstand- of zelfs enkel tot internetverkoop.

Wijzigingen consumentenkoop

- Aanbodfase
- Aanpassing kooprecht
- Nieuw recht afstandskoop

aanbodfase

- **Artikel 6:230l BW (reguliere koop)**
- Voordat de consument door enige andere overeenkomst dan een overeenkomst op afstand of buiten de verkoopruijnte, dan wel een daartoe strekkend aanbod, is gebonden, verstrekt de handelaar de consument op duidelijke en begrijpelijke wijze de volgende informatie, voor zover deze niet reeds duidelijk uit de context blijkt:

- a. de voornaamste kenmerken van de zaken of de diensten, in de mate waarin dit gezien de gebruikte drager en de zaken of diensten passend is;
- b. de identiteit van de handelaar, zoals zijn handelsnaam, het geografische adres waar hij gevestigd is en zijn telefoonnummer;
- c. de totale prijs van de zaken of diensten, met inbegrip van alle belastingen, of, als door de aard van de zaak of de dienst de prijs redelijkerwijs niet vooraf kan worden berekend, de manier waarop de prijs moet worden berekend, en, voor zover van toepassing, alle extra vracht-, leverings- of portokosten of, indien deze kosten redelijkerwijs niet vooraf kunnen worden berekend, in ieder geval het feit dat er eventueel dergelijke extra kosten verschuldigd kunnen zijn;
- d. voor zover van toepassing, de wijze van betaling, levering, nakoming, de termijn waarbinnen de handelaar zich verbindt de zaak te leveren of de dienst te verlenen, en het beleid van de handelaar inzake klachtenbehandeling;

- e. naast een herinnering aan het bestaan van de wettelijke regeling om een zaak te leveren die beantwoordt aan de overeenkomst, het bestaan en de voorwaarden van diensten na verkoop en van commerciële garanties, voor zover van toepassing;
- f. voor zover van toepassing, de duur van de overeenkomst, of, wanneer de overeenkomst van onbepaalde duur is of automatisch verlengd wordt, de voorwaarden voor het opzeggen van de overeenkomst;
- g. voor zover van toepassing, de functionaliteit van digitale inhoud, met inbegrip van toepasselijke technische beveiligingsvoorzieningen;
- h. voor zover van toepassing, de relevante interoperabiliteit van digitale inhoud met hardware en software waarvan de handelaar op de hoogte is of redelijkerwijs kan worden verondersteld op de hoogte te zijn.

andere vormen van koop

- **Art. 6:230m BW**
- 1. Voordat de consument gebonden is aan een overeenkomst op afstand of een overeenkomst buiten de verkooppruimte, dan wel aan een daartoe strekkend aanbod, verstrekt de handelaar de consument op duidelijke en begrijpelijke wijze de volgende informatie:

- a. de voornaamste kenmerken van de zaken of de diensten, in de mate waarin dit gezien de gebruikte drager en de zaken of diensten passend is;
- b. de identiteit van de handelaar, zoals zijn handelsnaam;
- c. het geografisch adres waar de handelaar gevestigd is en het telefoonnummer, fax en e-mailadres van de handelaar, indien beschikbaar, alsmede, indien van toepassing, het geografische adres en de identiteit van de handelaar voor wiens rekening hij optreedt;

- d. wanneer dat verschilt van het overeenkomstig onderdeel c verstrekte adres, het geografische adres van de bedrijfsvestiging van de handelaar, en indien van toepassing dat van de handelaar voor wiens rekening hij optreedt, waaraan de consument eventuele klachten kan richten;
- e. de totale prijs van de zaken of diensten, met inbegrip van alle belastingen, of, als door de aard van de zaak of de dienst de prijs redelijkerwijs niet vooraf kan worden berekend, de manier waarop de prijs moet worden berekend, en, in voorkomend geval, alle extra vracht-, leverings- of portokosten en eventuele andere kosten of, indien deze kosten redelijkerwijs niet vooraf kunnen worden berekend, het feit dat er eventueel dergelijke extra kosten verschuldigd kunnen zijn. In het geval van een overeenkomst voor onbepaalde duur of een overeenkomst die een abonnement inhoudt, omvat de totale prijs de totale kosten per factureringsperiode. Indien voor een dergelijke overeenkomst een vast tarief van toepassing is, omvat de totale prijs ook de totale maandelijkse kosten. Indien de totale kosten niet redelijkerwijze vooraf kunnen worden berekend, wordt de manier waarop de prijs moet worden berekend, medegedeeld;

- f. de kosten voor het gebruik van middelen voor communicatie op afstand voor het sluiten van de overeenkomst wanneer deze kosten op een andere grondslag dan het basistarief worden berekend;
- g. de wijze van betaling, levering, uitvoering, de termijn waarbinnen de handelaar zich verbindt de zaak te leveren of de diensten te verlenen en, voor zover van toepassing, het klachtafhandelsbeleid van de handelaar;
- h. wanneer een recht van ontbinding van de overeenkomst bestaat, de voorwaarden, de termijn en de modaliteiten voor de uitoefening van dat recht overeenkomstig artikel 230o, alsmede het modelformulier voor ontbinding opgenomen in bijlage I, deel B, van de richtlijn;
- i. voor zover van toepassing, het feit dat de consument de kosten van het terugzenden van de zaken zal moeten dragen in geval van uitoefening van het recht van ontbinding en, voor een overeenkomst op afstand, indien de zaken door hun aard niet per gewone post kunnen worden teruggezonden, de kosten van het terugzenden van de zaken;
- j. ingeval de consument zijn recht van ontbinding uitoefent nadat hij een verzoek overeenkomstig artikel 230t lid 3 of artikel 230v lid 8 heeft gedaan, dat de consument de handelaar diens redelijke kosten vergoedt overeenkomstig 230s lid 4;
- k. indien er niet voorzien is in het recht van ontbinding van de overeenkomst, de informatie dat de consument geen recht van ontbinding heeft of, voor zover van toepassing, de omstandigheden waarin de consument afstand doet van zijn recht van ontbinding;

- l. een herinnering aan het bestaan van de wettelijke waarborg dat de afgeleverde zaak aan de overeenkomst moet beantwoorden;
- m. voor zover van toepassing, het bestaan en de voorwaarden van bijstand aan de consument na verkoop, van diensten na verkoop en van commerciële garanties;
- n. voor zover van toepassing, het bestaan van relevante gedragscodes, bedoeld in artikel 193a lid 1, onderdeel i, en hoe een afschrift daarvan kan worden verkregen;
- o. de duur van de overeenkomst, voor zover van toepassing, of, wanneer de overeenkomst voor onbepaalde duur is of stilzwijgend vernieuwd wordt, de voorwaarden voor het opzeggen van de overeenkomst;
- p. voor zover van toepassing, de minimumduur van de uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen voor de consument;
- q. voor zover van toepassing, het bestaan en de voorwaarden van waarborgsommen of andere financiële garanties die de consument op verzoek van de handelaar moet betalen of bieden;

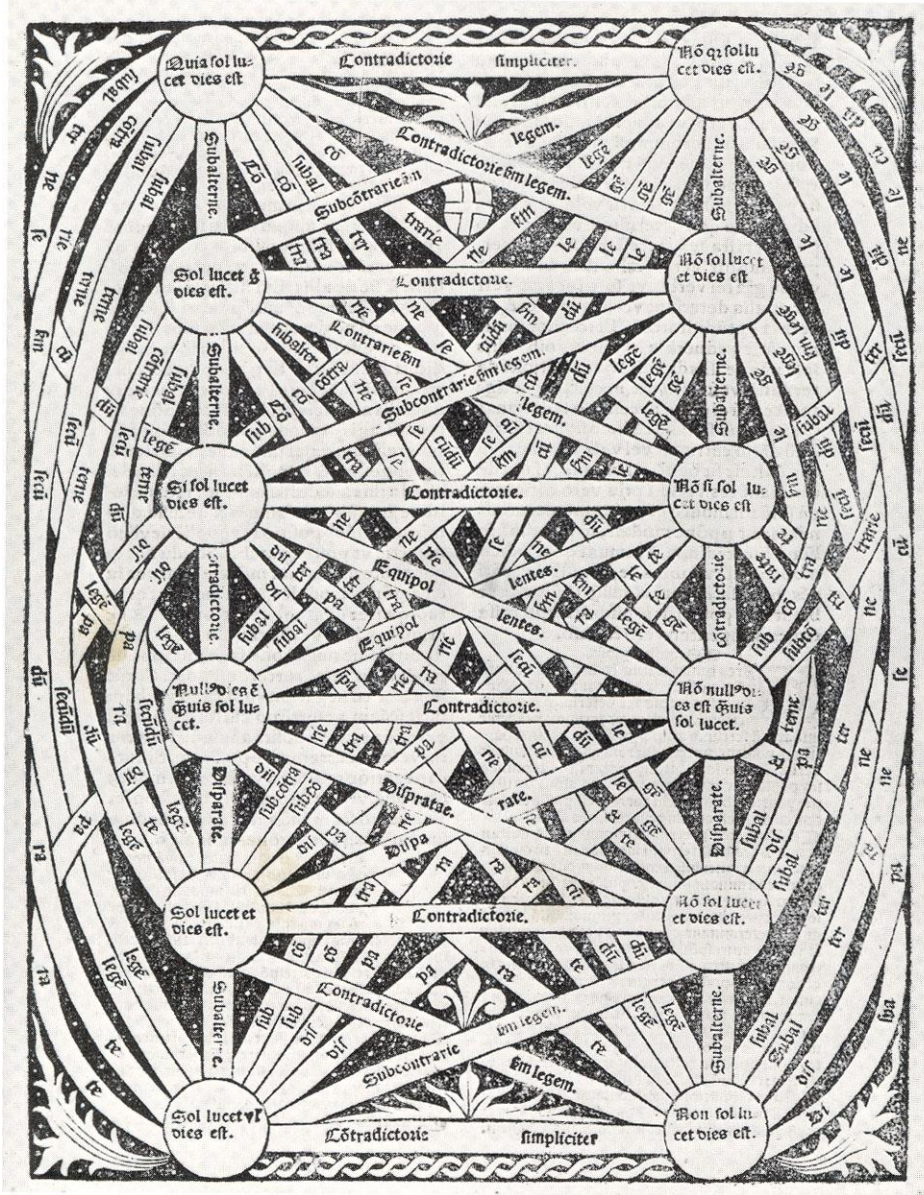
- r. voor zover van toepassing, de functionaliteit van digitale inhoud met inbegrip van toepasselijke technische beveiligingsvoorzieningen;
 - s. voor zover van toepassing, de relevante interoperabiliteit van digitale inhoud met hardware en software waarvan de handelaar op de hoogte is of redelijkerwijs kan worden verondersteld op de hoogte te zijn;
 - t. voor zover van toepassing, de mogelijkheid van toegang tot buitengerechtelijke klachten- en geschilbeslechtingsprocedures waarbij de handelaar zich heeft aangesloten, en de wijze waarop daar toegang toe is.
- 2. Bij een openbare veiling kan aan de in lid 1 in onderdelen b, c en d, bedoelde informatieverplichting worden voldaan door de overeenkomstige gegevens van de veilingmeester te verstrekken.

- ***Artikel 7:11***
- 1. Bij een consumentenkoop waarbij de zaak bij de koper wordt bezorgd, is de zaak voor het risico van de koper vanaf het moment dat de koper of een door hem aangewezen derde, die niet de vervoerder is, de zaak heeft ontvangen.
- 2. In geval de koper een vervoerder aanwijst en de keuze voor deze vervoerder niet door de verkoper wordt aangeboden, gaat het risico over op de koper op het moment van ontvangst van de zaak door de vervoerder.

- Aan artikel 7:9 wordt een lid toegevoegd, luidende:
- 4. Bij een consumentenkoop levert de verkoper de zaken onverwijld en in ieder geval binnen dertig dagen na het sluiten van de overeenkomst af. De partijen kunnen een andere termijn overeenkomen. (...)

- **Artikel 7:19a**
- 1. Komt bij de verkoper bij een consumentenkoop de in artikel 9 lid 4 gestelde of overeengekomen termijn niet na, dan is hij in verzuim wanneer hij door de koper in gebreke wordt gesteld bij een aanmaning waarbij hem een redelijke termijn voor de aflevering wordt gesteld, en nakoming binnen deze termijn uitblijft.
- 2. Het verzuim van de verkoper treedt zonder ingebrekestelling in wanneer:
 - a. de verkoper heeft geweigerd de zaken te leveren;
 - b. aflevering binnen de overeengekomen levertermijn essentieel is, alle omstandigheden rond de sluiting van de overeenkomst in aanmerking genomen; of
 - c. de koper aan de verkoper voor het sluiten van de overeenkomst heeft medegedeeld dat aflevering voor of op een bepaalde datum essentieel is.

- 3. Bij de ontbinding van een consumentenkoop wegens een tekortkoming in de nakoming van de in artikel 9 lid 4 bedoelde verbintenis vergoedt de verkoper onverwijld alle van de koper ontvangen betalingen.

- TOT SLOT:
- Het succes van internet en de mogelijkheden van e-commerce hebben het 'consumeren' ingrijpend veranderd. Traditionele distributiekanaalen worden aangevuld met nieuwe technieken om transacties te sluiten, en het recht dient een passend antwoord te kunnen geven op mogelijke problemen.

- De wetgever heeft al in de jaren '90 van de vorige eeuw geconcludeerd dat het Nederlandse burgerlijk recht zonder bijzondere problemen kan worden toegepast op het sluiten van online overeenkomsten. Algemene begrippen van het vermogensrecht, zoals aanbod en aanvaarding, zijn 'technologie-onafhankelijk' geregeld, aldus de wetgever; belemmeringen voor de ontwikkeling van het vermogensrechtelijk elektronisch rechtsverkeer werden niet verwacht. De implementatie van de richtlijn e-commerce zou hierbij voldoende moeten zijn om e-rechtsverkeer in het burgerlijk recht te faciliteren.

- Al met al bestaat voldoende aanleiding om nader aandacht te besteden aan de snelle evolutie van het e-kooprecht, de rol van de e-verkoper en de wijze waarop bescherming van consument-kopers daarbij vorm krijgt. Het is de vraag in hoeverre het huidige kooprecht het gewicht van de ontwikkeling van transacties middels e-commerce en internet kan dragen.

